

řád *Hymenochaetales* (kožovkotvaré)

plodnice rozlité, polokloboukaté až kloboukaté, tuhé (krustothecium), jednoleté i vytrvalé, vzácněji i masitá pilothecia či jiné typy plodnic

hymenofor hladký, nepravidelně ostnitý či pórovitý, vzácněji lamelovitý
často sterilní útvary v hymeniu (sety, cystidy)

celistvé parentozomy

nejčastěji dřevní saprofyti či paraziti, také terestriční zástupci a paraziti mechů

čeleď *Hymenochaetaceae* (kožovkovité)

plodnice rozlité či bokem přirostlé (výjimečně ramarioidní - *Clavariachaete* či stipitátní - *Stipitochaete*)

hymenofor hladký nebo poroidní, xanthochroidní dužnina (tmavne v KOH)

mono- nebo dimitický hyfový systém, přezky chybí

často přítomny sety, výtrusy hladké

obvykle dřevní, způsobující bílou hnilobu

Hymenochaete (kožovka)

rozlité nebo polokloboukaté plodnice
hladký hymenofor s nápadnými setami
dřevní saprofyti

Phellinus (ohňovec)

vytrvalé bokem přirostlé plodnice (rozlité i kloboukaté)

pórovitý hymenofor, sety obvykle vyvinuty
dřevní saprofyti i paraziti

Inonotus (rezavec)

podobné předchozímu rodu, ale
jednoleté plodnice, sety často chybí

I. radiatus (r. lesknavý) - běžný parazit olší

I. obliquus (r. šikmý)

parazit především na břízách
obvykle jen imperfektní plodnice

„čága“ - léčivé účinky (cytostatikum)

Coltricia (d'ubkatec)

terestrické jednoleté plodnice s centrálním třeněm
hymenofor poroidní, připomínají některé lošáky
zjištěna ektomykoriza

C. perennis (d'. pohárkovitý)

čeleď *Schizoporaceae* (pórnovitkovité)

jedno- i víceleté rozlité, vzácněji kloboukaté plodnice
hymenofor hladký, nepravidelně ostnitý až poroidní
dužnina ± bělavá, sety chybí, ale často různé typy cystid
dřevní druhy

Trichaptum (bránovitec) - bokem přirostlé či polorozlité plodnice, hymenofor ostnitý-rourkatý, fialový, nápadné silnostěnné inkrustované cystidy

Hyphodontia (kornatec) - resupinátní plodnice, hymenium hladké či hrbolaté

Schizopora (pórnovitka) - shodné s předchozím rodem, ale poroidní hymenofor

Hyphodontia arguta (kornatec šídlovitý)

Schizopora radula (pórnovitka obecná)
obecný druh na odumřelých větvích a
kmenech nejrůznějších listnáčů

spadají sem i někteří zástupci rodu *Hyphoderma* (kornatka) - rozlité plodnice, některé druhy nematofágní speciální buňky (stefanocysty) na myceliu slouží k zachycení a penetraci kořisti

nejasně postavení v rámci řádu má skupina muscikolních druhů (paraziti mechů):

plodnice resupinátní až kloboukaté, s hladkým či lupenitým hymenoforem

obvykle vyvinuty cystidy

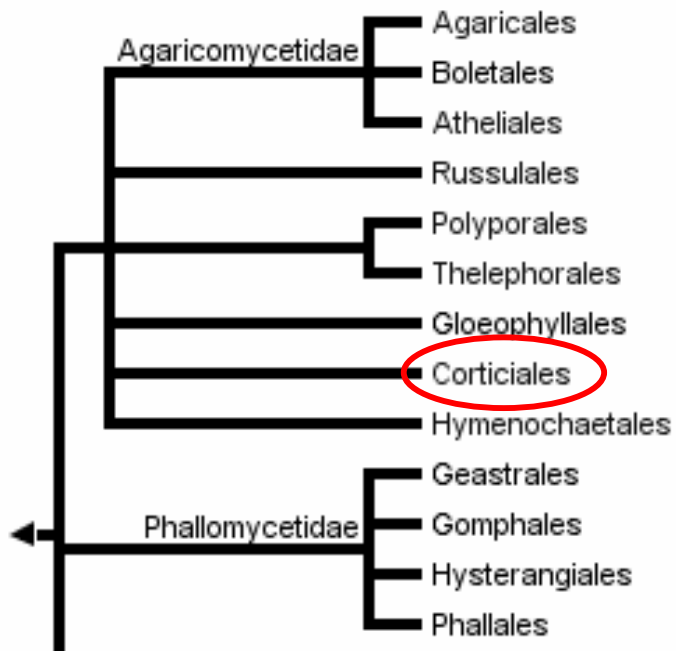
Rickenella fibula (kalichovka oranžová)

kloboukaté plodnice

Cyphellostereum laeve (mecháček hladký)

bělavé rozlité plodnice

řád *Corticiales* (kornatcotvaré)

plodnice nejčastěji resupinátní, monomitické s hladkým, vrásčitým, příp. i poroidním hymenoforem

obvykle dřevní saprofyti

Phlebia centrifuga (žilnatka bledá)
„pralesní“ druh vyšších poloh
na tlejících padlých kmenech

Vuilleminia comedens (většovka ojíňená)
rozlité plodnice, vyvíjející se pod kůrou větví
obecný druh na listnáčích

řád *Gloeophyllales* (trámovkotvaré)

čeleď *Gloeophyllaceae* (trámovkovité)

bokem přirostlé kloboukaté plodnice, hymenofor poroidní až lamelovitý, hnědavá či rezavá dužnina dřevní saprofyti, působí hnědou hnilobu

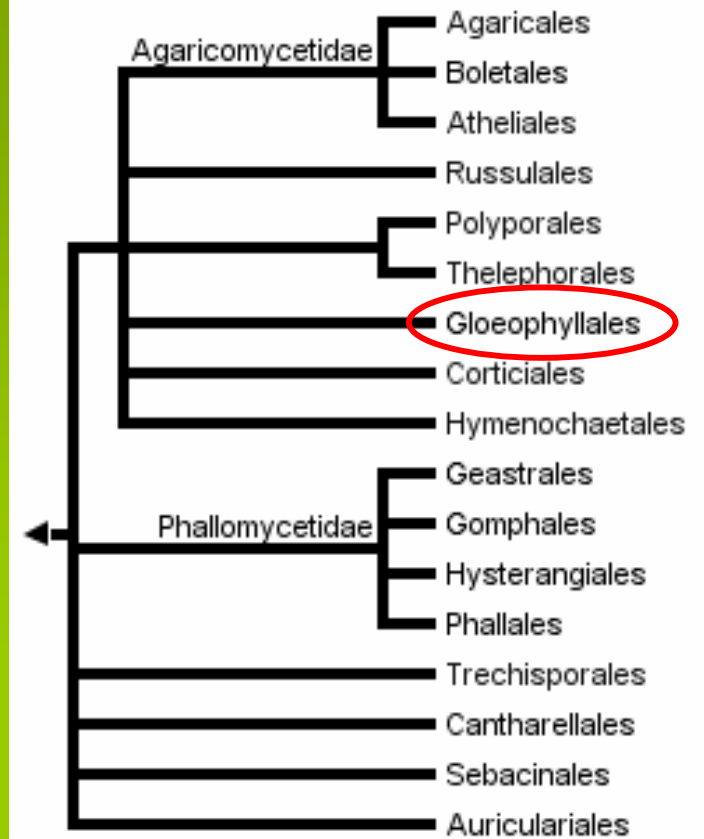

Gloeophyllum sepiarium (trámovka plotní)

velmi běžný druh na dřevě jehličnanů
často sušší osluněná místa

dle některých prací patří do blízkého příbuzenstva trámovek i rod *Neolentinus* (houževnatec), působící taktéž hnědou hnilobu dřeva

kloboukaté plodnice s lupenitým hymenoforem

N. adhaerens (h. přivázlý)

řád *Thelephorales* – plesňákotvaré

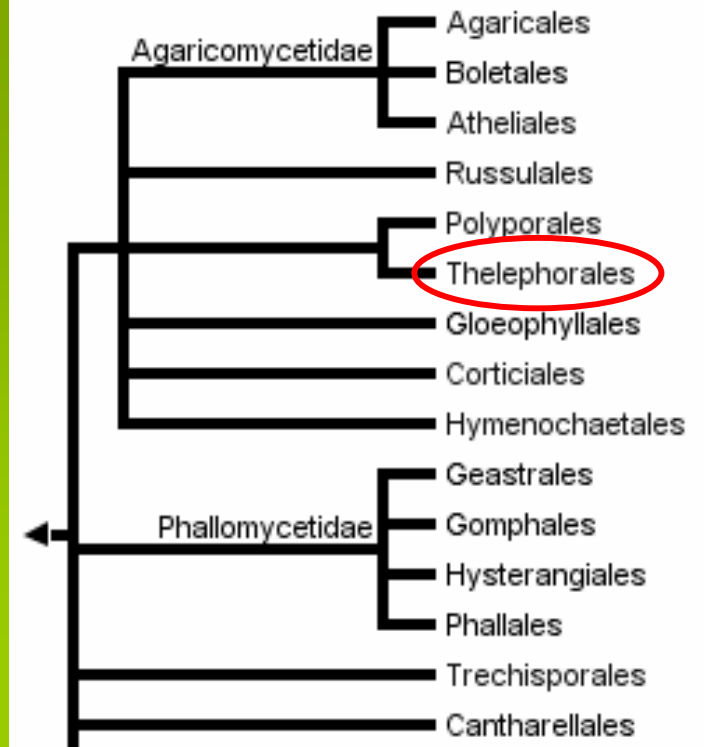
plodnice nejčastěji rozlité (resupinátní), odvozenější typy kloboukaté se třeněm

hymenofor hladký, hrbolatý až ostnitý, výjimečně poroidní

dužnina často tmavá a zelenající v KOH (kys. thelephorová)

výtrusy kulovité až elipsoidní, často charakteristicky ornamentované, bezbarvé (hyalinní) nebo častěji hnědavé, inamyloidní

pouze mykorizní druhy

čeleď *Thelephoraceae* (plesňákovité)

plodnice rozlité až kloboukaté

hymenofor hladký nebo hrbolatý

dužnina blanitá až kožovitá

lignikolní nebo pozemní mykorizní druhy

Tomentella (vatička), *Tomentellopsis* (vatovečka), *Pseudotomentella* (vatovka)

resupinátní, zpravidla dřevní nebo na detritu vyrůstající plodnice, ale prokázána mykoriza

Thelephora – plesňák

vějířovité až keříčkovité, ± stopkaté plodnice
hladký hymenofor
pozemní mykorizní druhy

T. terrestris (p. zemní)
běžný druh v jehličnatých lesích

T. palmata (p. zápašný)
ramarioidní plodnice
roztroušeně ve smrčinách

čeled' *Bankeraceae* (lošákovité)

kloboukaté plodnice, hymenofor ostnitý, zřídka poroidní
výtrusy hrbolaté či ostnité, bezbarvé nebo hnědavé
terestrické mykorizní druhy, většinou v kyselých (lišejníkových“) borech a smrčinách
bioindikačně a ochranářsky významné (vysoce citlivé na imisní zátěž)

Bankera (bělozub)

všesměrný růst hyf v plodnici (pilothecium)
výtrusný prach bílý
vůně po maggi

Phellodon (lošáček)

koncový růst hyf v plodnici (krustothecium)
výtrusný prach bílý
vůně po maggi

Hydnellum (lošákovec)

krustothecia s hnědým výtr. prachem

Sarcodon (lošák)

masitá pileothecia, klobouk obvykle šupinatý
hnědý výtrusný prach

S. imbricatus (l. jelení)

náš relativně nejhojnější druh, růst ve smrčinách
v mládí jedlý

Boletopsis (hrbolatka)

pórovitý hymenofor, jinak habituálně i
ekologicky podobné lošákům
silně ohrožené druhy (2)

B. leucomelas (h. černobílá) - smrčiny
na vápnatých půdách, velmi vzácný druh

řád *Polyporales* (chorošotvaré)

plodnice rozlité či kloboukaté, jednoleté i vytrvalé; často koncový růst hyf
hymenofor poroidní či hladký (řidčeji jiné typy, břichatky zde chybí)

často di- nebo trimitický hyfový systém (→ tuhá až dřevnatá dužnina)

většinou dřevní saprofyti nebo paraziti, vzácně terestrické druhy; zcela chybí
mykorizní zástupci

čeleď *Sparassidaceae* (kotrčovitě)

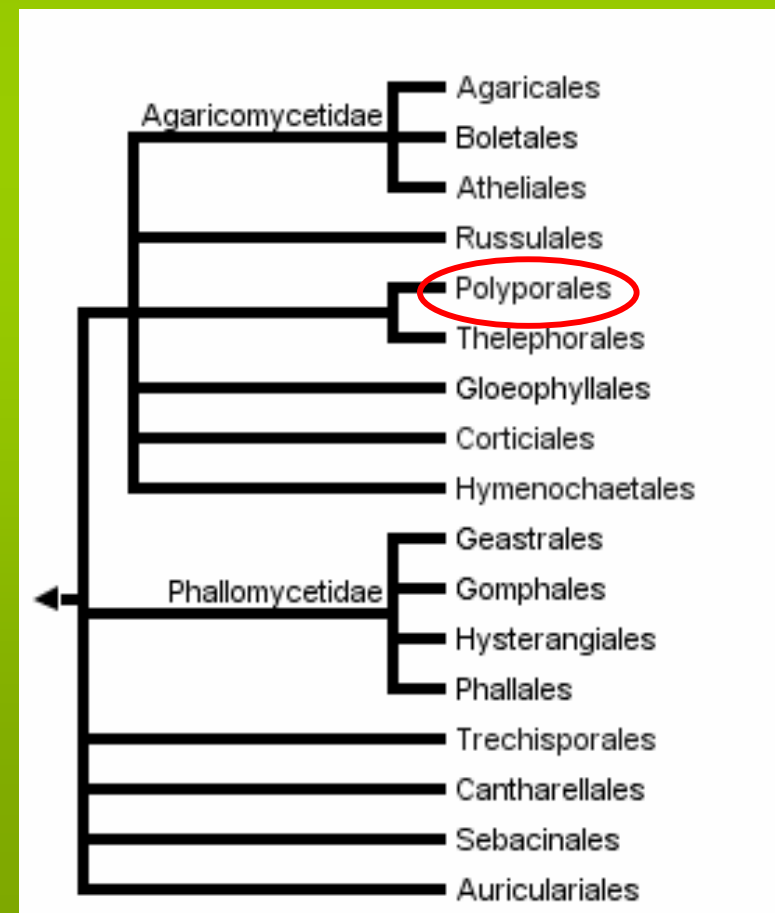
keříčkovité plodnice (holothecia) s lupenitými
větévkami, dřevní - hnědá hniloba

Sparassis crispa (kotrč kadeřavý)

parazit u pat borovic (na kořenech)

jedlý a chutný, nekazí se - obsah antibiotických
látek (sparassol)

čeleď *Ganodermataceae* (lesklokorkovité)

plodnice kloboukatá krustothecia, někdy i se třeněm
na povrchu korovitá krusta, často pokrytá lesklým „lakem“
výtrusy hnědé, tlustostěnné, ornamentované, s dvojitou stěnou
dřevní saprofyti či paraziti, bílá hniloba

Ganoderma lucidum (lesklokorka lesklá)

plodnice se „třeněm“, rostoucí na dřevě listnáčů
ve východní Asii uznávána jako léčivá houba („reishi“)
imunostimulační a cytostatické účinky

G. lipsiense (l. ploská)

jeden z nejběžnějších „chorošů“
bokem přirostlé plodnice, shora často
poprášené rezavým výtrusným
prachem

čeled' *Fomitopsidaceae* (troudnatcovité)

jedno- i víceleté rozlité nebo častěji bokem přirostlé plodnice
di- nebo trimitický hyfový systém
dřevní saprofyti i paraziti, hnědá hniloba

Daedalea quercina (sítkovec dubový)

víceleté plodnice s labyrintickým hymenoforem
saprofyt, téměř výhradně na dubovém dřevě

Fomitopsis pinicola (troudnatec pásovaný)
víceleté plodnice, saprofyt či parazit na
nejrůznějších dřevinách (nečastější na smrku)
velmi hojný „choroš“

Piptoporus betulinus (březovník obecný)

jednoleté ± masité plodnice
parazituje výhradně na břízách
intenzivní hnědá hniloba

Oligoporus (Postia; bělochoroš)
měkké jednoleté plodnice, obvykle světlých barev

O. stipticus (b. hořký) - běžný saproparazit na smrcích

Laricifomes officinalis (verpáník lékařský)
kopytovité plodnice s drobnou hořkou dužninou
parazit modřínů v přirozených porostech (Alpy)
tradiční léčivá houba

Amylocystis lapponica (modralka laponská)
jednoleté, dotykem rezavějící plodnice
nápadné silnostěnné amyloidní cystidy v hymeniu
saprofyt na padlých kmenech smrků v přirozených lesích
boreální druh, v ČR § (jediná lokalita Boubínský prales)

Laetiporus sulphureus
(sírovec žlutooranžový)
mohutné sírově žluté trsy
parazit na nejrůznějších listnáčích
(vrba, dub)
intenzivní hnědá hniloba
v mládí jedlý

čeleď *Polyporaceae* s.l. (chorošovitě)

heterogenní skupina, rozmanitá morfologie plodnic (i resupinatní zástupci)
jednoleté i vytrvalé, mono-, di- i trimitické druhy, cystidy zpravidla chybí
většinou dřevní druhy, zpravidla způsobující bílou hnilobou

Polyporus (choroš)

jednoleté plodnice s postranním až centrálním třeněm

hymenofor poroidní

saprofyti, vzácněji paraziti na dřevě, bílá hniloba

P. varius (ch. měnlivý)

běžný saprofyt na kmenech a větvích listnáčů

P. umbellatus (ch. oříš)

trsnaté plodnice s drobnými kloboučky
parazit na kořenech listnáčů, hl. dubů
mohutné černé podzemní sklerocium
chutná jedlá houba

Fomes fomentarius (troudnatec kopytovitý)

víceleté kopytovité plodnice

parazit na listnáčích (hl. buků)

intenzivní bílá hniloba

dříve výroba zápalných hubek, také textilií

dnes především negativní hospodářský

význam

www.mycology.com

Trametes (outkovka)

bokem přirostlé kloboukaté jednoleté plodnice

bílá trimitická dužnina, saprofyti na listnáčích

www.mycology.com

T. versicolor (o. pestrá)

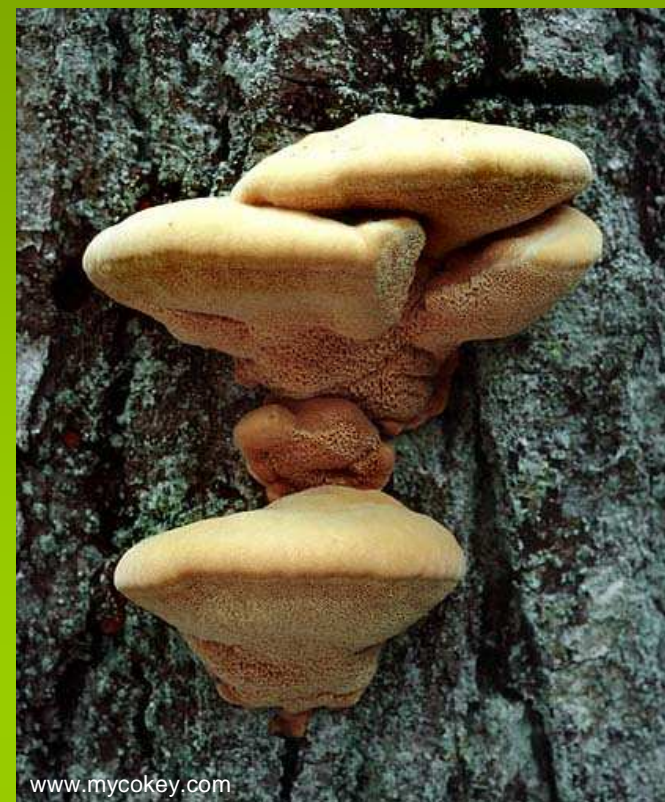

© D. Dvořák

Pycnoporus cinnabarinus (outkovka rumělková)

nápadně oranžové jednoleté plodnice

Hapalopilus nidulans (hlinák červenající)
měkce masité rezavohnědé plodnice
běžný saprofyt na dřevě listnáčů
dužnina s KOH jasně fialoví →
dříve používán k barvení látek; jedovatý

Bjerkandera adusta (šedopórka osmahlá)
velmi drobné temně šedavé póry
zcela běžný druh na dřevě listnáčů

Lentinus (houževnatec)

jednoleté stipitátní plodnice
hymenofor lupenitý, ostří lupenů zubaté
dřevní saprofyti

L. tigrinus (h. tygrovaný) - běžný druh
lužních lesů na dřevě listnáčů

Faerberia carbonaria (liškovec uhlový)

centrální třeň, vidlené lupeny, výrazné cystidy
vzácný saprofytický druh na starých
spáleništích

řád *Russulales* (holubinkotvaré)

heterogenní skupina

plodnice rozmanitých typů - rozlité, kloboukaté, ramarioidní i gasteroidní, hymenofor hladký, pórovitý i lupenitý

většina zástupců má amyloidní výtrusy, často ornamentované

přítomny tzv. gleoplerní hyfy (hyfy s olejovitým obsahem, mléčnice aj.)

dřevní saprofyti (působící bílou hnilobu) či paraziti, také řada mykorrhizních druhů

čeleď *Peniophoraceae* (kornatkovité)

plodnice resupinátní s ± hladkým hymenoforem

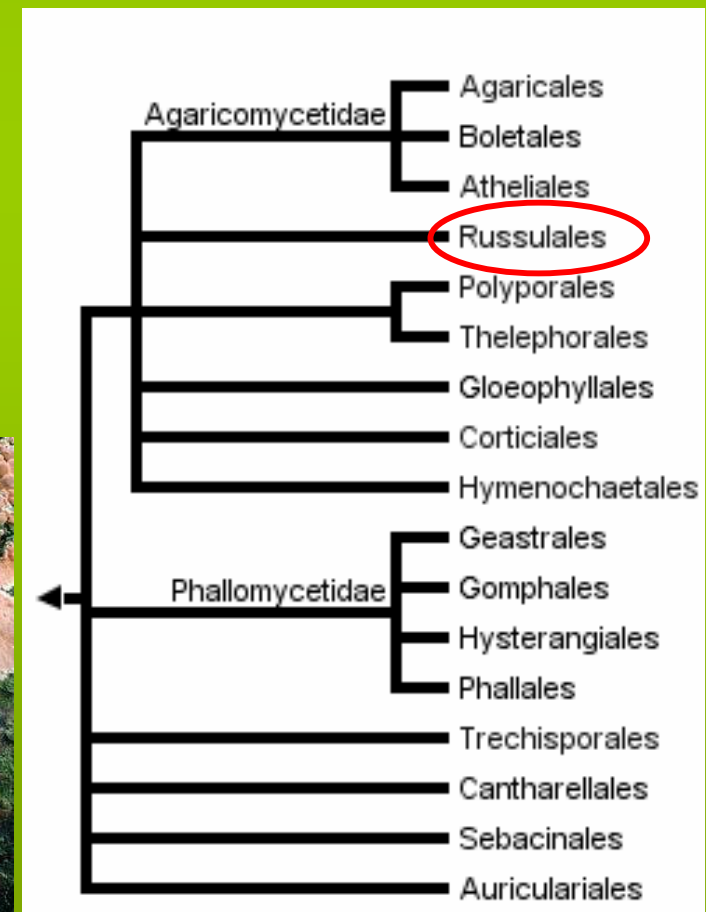
spory hladké, neamyloidní

dřevní saprofyti, převážně na větvích

Peniophora incarnata
(kornatka masová)

www.mycology.com

čeleď *Bondarzewiaceae* (bondarcevkovité)

plodnice jednoleté, bokem přirostlé či resupinatní
dimitický hyfový systém, hymenofor poroidní, vz. hladký nebo ostnitý
dřevní saprofyti či paraziti, řidčeji pozemní saprofyti

Bondarzewia mesenterica (bondarcevka horská)

vějířovité plodnice s poroidním hymenoforem
parazit u pat starých jedlí

Heterobasidion annosum

(kořenovník vrstevnatý)

polorozlitá poroidní krustothecia

závažný parazit smrku v kulturních smrčinách
(šíří se i pod povrchem půdy)

čeleď *Albatrellaceae* (krásnoporkovité)

plodnice kloboukaté se třeněm
křehká dužnina (monomitický hyfový systém)
spory amyloidní či nikoliv
pozemní ektomykorizní druhy
rod *Albatrellus* (polyfyletický!)

Albatrellus ovinus (krásnoporka mlynářka)
ve skupinách v podhorských smrčinách
jedlá

čeleď *Amylostereaceae*

resupinátní plodnice s hladkým hymenoforem
dřevní saprofyti, symbióza s pilořitkami (čel. *Siricidae*)

Amylostereum areolatum (pevník smrkový)

čeleď *Auriscalpiaceae* (lžičkovcovité)

plodnice jednoleté, rozlité, bokem přisedlé, stipitátní či ramarioidní
tuhá dužnina, hymenofor ostnitý, lupenitý i hladký
někdy dimitický hyfový systém
gloeoplerní hyfy přítomny
výtrusy bradavčité, amyloidní
dřevní, vzácněji pozemní saprofyti

Lentinellus (houžovec)

hnědé kloboukaté plodnice
lupeny se zubatým ostřím
vzácnější dřevní druhy

© D. Dvořák

L. cochleatus (h. hlemýžďovitý)
naš nejčastější druh, výrazná anýzová vůně

www.mycology.com

Auriscalpium vulgare (lžičkovec šiškový)
postranní třeň, růst na šiškách

Artomyces pyxidatus (korunokyjka svícnovitá)
ramarioidní „korunkovitě“ větvené plodnice, dřevní
saprofyt

© D. Dvořák

čeleď *Hericiaceae* (korálovcovité)

ramarioidní, kloboukaté nebo rozlité bělavé
plodnice s ostnatým hymenoforem

monomitický hyfový systém

spory amyloidní, bradavčité

dřevní saprofyti nebo slabí paraziti

Hericium (korálovec)

korálovitě větvené dřevní plodnice

nehojně druhy v zachovalých lesních porostech

© D. Dvořák

H. coralloides (k. bukový)
saprofyt na padlých kmenech buků

www.mycology.com

H. erinaceus (k. ježatý)

plodnice kulovitá, nevětvená

parazit na starých dubech a bucích
ohrožený druh

Dentipellis fragilis (ostnateček křehký)

resupinální plodnice na padlých kmenech
buků

© D. Dvořák

čeleď *Stereaceae* (pevníkovité)

resupinátní, polokloboukaté až stipitátní plodnice

hymenofor hladký, zřídka hrbolkatý

tuhá dužnina (obvykle dimitický hyfový systém)

spory hladké, někdy amyloidní

dřevní druhy (saprofyti či paraziti)

nejznámější rod *Stereum* (pevník)

S. rugosum (p. korkovitý)
saprofyt na dřevě listnáčů

S. hirsutum (p. chlupatý)
žloutkově žluté rouško, povrch kloboučků chlupatý
obecný saprofyt na dřevě listnáčů

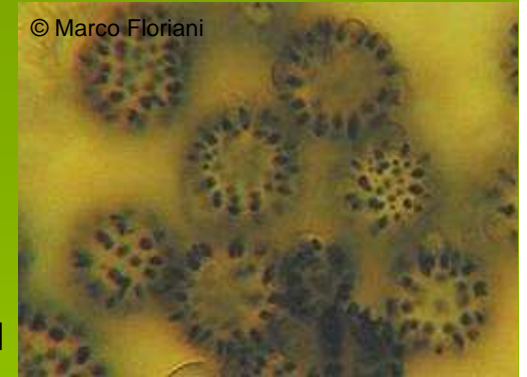

S. sanguinolentum (p. krvavějící)
významný sekundární parazit smrku

čeled' *Russulaceae* (holubinkovité)

plodnice kloboukaté s lupeny, vzácněji gasteroidní a podzemní
dužnina charakteristicky lámavá, se sférocystami a mléčnicemi
hyfy bez přezek

výtrusy kulovité až elipsoidní, s výraznou amyloidní ornamentikou
mykorizní druhy

Russula (holubinka)

kloboukaté druhy, lupeny přímo připojené
dužnina obvykle neroní mléko
v tramě lupenů četné sférocysty

R. emetica (h. vrhavka)
jasně červený klobouk
bílé lupeny i třeň
ve vlhkých smrčínách
nejedlá

R. virescens (h. nazelenalá)

zelený políčkovitě rozpuhaný klobouk
velmi chutná

Lactarius (ryzec)

dužnina roní mléko

klobouk vmáčklý, lupeny obvykle sbíhavé
v tramě lupenů chybí sférocysty

L. piperatus (r. peprný)

bílé plodnice s velmi hustými lupeny

palčivá chuť - nejedlý

ve východní Evropě (stejně jako jiné palčivé
druhy ryzců) velmi oblíbený

L. deliciosus (r. pravý)

dužnina roní oranžové mléko

po poškození zelená

mykorizní partner borovice

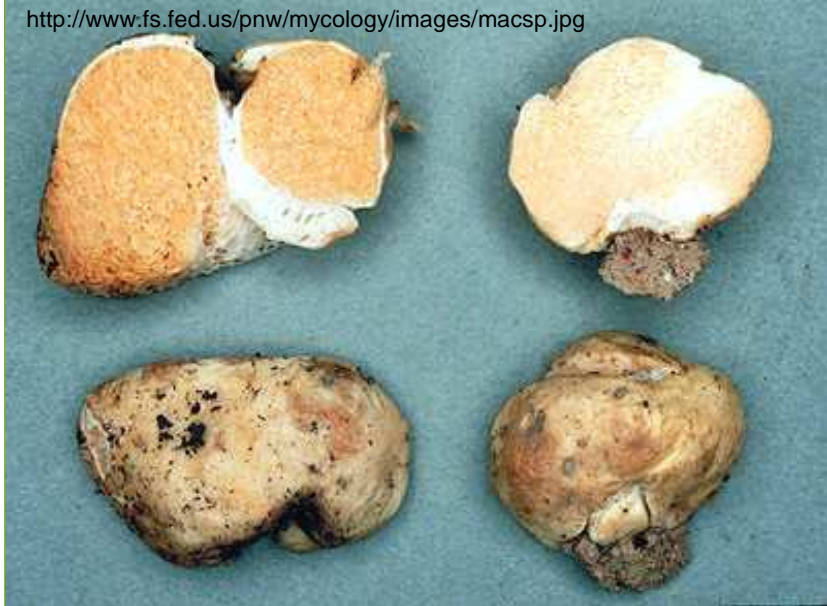
ceněný jedlý druh

L. volemus (r. syrovinka)

hojné bílé hnědnoucí mléko, pach po slanečku
tradiční jedlý druh, dnes nehojný

Macowanites sp.

často gasteroidní typy

Zelleromyces sp.

Arcangeliella camphorata

